

“JAČANJE KAPACITETA I STRATEŠKOG PARTNERSTVA ZA BEZBEDNO UPRAVLJANJE HEMIKALIJAMA U REPUBLICI SRBIJI”

Seminar za organizacije civilnog društva

Beograd, 20.maj 2016.god

Jasminka Randelović, ALHem

- ▶ ALHem je organizacija civilnog društva, osnovana 2013. godine, koje okuplja stručnjake sa višegodišnjim iskustvom u **oblasti bezbednog upravljanja hemikalijama**
- ▶ ALHem je **jedinstvena organizacija** civilnog društva u ovoj oblasti u Republici Srbiji i regionu
- ▶ ALHem prenosi **iskustva evropskih i međunarodnih** nevladinih organizacija u borbi za bezbedno upravljanje hemikalijama

- ▶ ALHem je član:

- *European Environmental Bureau* (EEB - www.eeb.org)

- *IPEN* (www.ipen.org)

- *The Health and Environment Alliance* (HEAL - www.env-health.org)

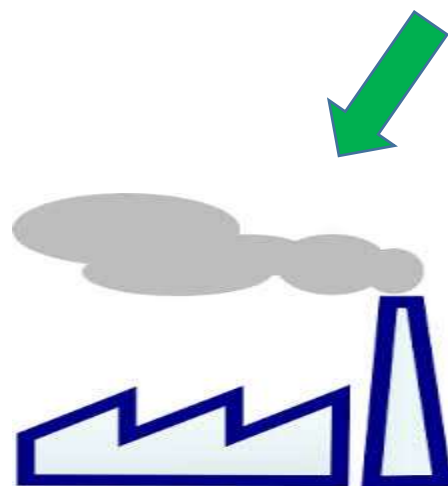

ALHem

Alternativa za bezbednije hemikalije

MISIJA ALHema:

Nastojimo da delujemo kao **katalizator otvorenog dijaloga** između privrede, državnih organa i OCD, i da se **usvajanjem znanja** o opasnim hemikalijama, na svim nivoima, **smanji njihov rizik.**

Privreda

Potrošači/ radnici

VREDNOSTI ALHem-a:

Nastoji da društvo prihvati ključne principe: predostrožnost, zamenu sa bezbednijim alternativama, zagađivač plaća i pravo javnosti da zna.

Donosioci odluka

Pravo na zdravu životnu sredinu

- ALHem želi da pravo građana i građanki na informisanost o upotrebi opasnih hemikalija predstavi kao važno pitanje poštovanja ljudskih prava u našoj zemlji
- Pravo na zdravu životnu sredinu je jedno od osnovnih ljudskih prava
- Ustav Srbije (2006) u delu o ljudskim i manjinskim pravima i slobodama uređuje temu zdrave životne sredine.

„Svako ima pravo na zdravu životnu sredinu i na blagovremeno i potpuno obaveštavanje o njenom stanju, ali je dužan i da je čuva i poboljšava“ (čl.74)

Osnovna prava potrošača

(1985. usvojila Generalna skupština UN, a promoviraju ih Međunarodna organizacija za zaštitu potrošača)

- Pravo na zadovoljenje osnovnih potreba
- Pravo na sigurnost (bezbednost)
- Pravo na informisanost
- Pravo na izbor
- Pravo da se čuje glas kupaca
- Pravo na obeštećenje
- Pravo na obrazovanje
- Pravo na zdravu životnu sredinu

ALHem
Alternativa za bezbednije hemikalije

ALHem
Alternativa za bezbednije hemikalije

“ANALIZA PERCEPCIJE GRAĐANA SRBIJE O BEZBEDNOSTI OD HEMIKALIJA”

IPSOS STRATEGIC MARKETING
septembar - oktobar 2015

REALIZACIJA: Prikupljanje podataka obavljeno od 21. 09. do 4. 10. 2015. godine

UZORAČKI OKVIR: Populacija Srbije 18+

VELIČINA UZORKA: 1004 ispitanika

Troetajni slučajni reprezentativni stratifikovani uzorak

TIP UZORKA: Jedinica prve etape: Teritorija biračkih mesta

Jedinica druge etape: Domaćinstva (SRSWoR – slučajnim korakom)

Jedinica treće etape: Ispitanici u okviru domaćinstva (Kish tablice)

TIP ISTRAŽIVANJA: Omnibus, terenski upitnik prosečne dužine 45 minuta

MESTA ISTRAŽIVANJA: 67 opština iz Srbije, 127 mesnih zajednica, gradske, prigradske i seoske životne sredine

POSTSTRATIFIKACIJA: Po polu, godinama i regionu

±1.45% za pojave sa incidencom od 5%

GREŠKA: ±2.86% za pojave sa incidencom od 25%

±3.31% za pojave sa incidencom od 50% (*marginalna greška*)

Ipsos Public Affairs

HEMIJSKI PROIZVODI

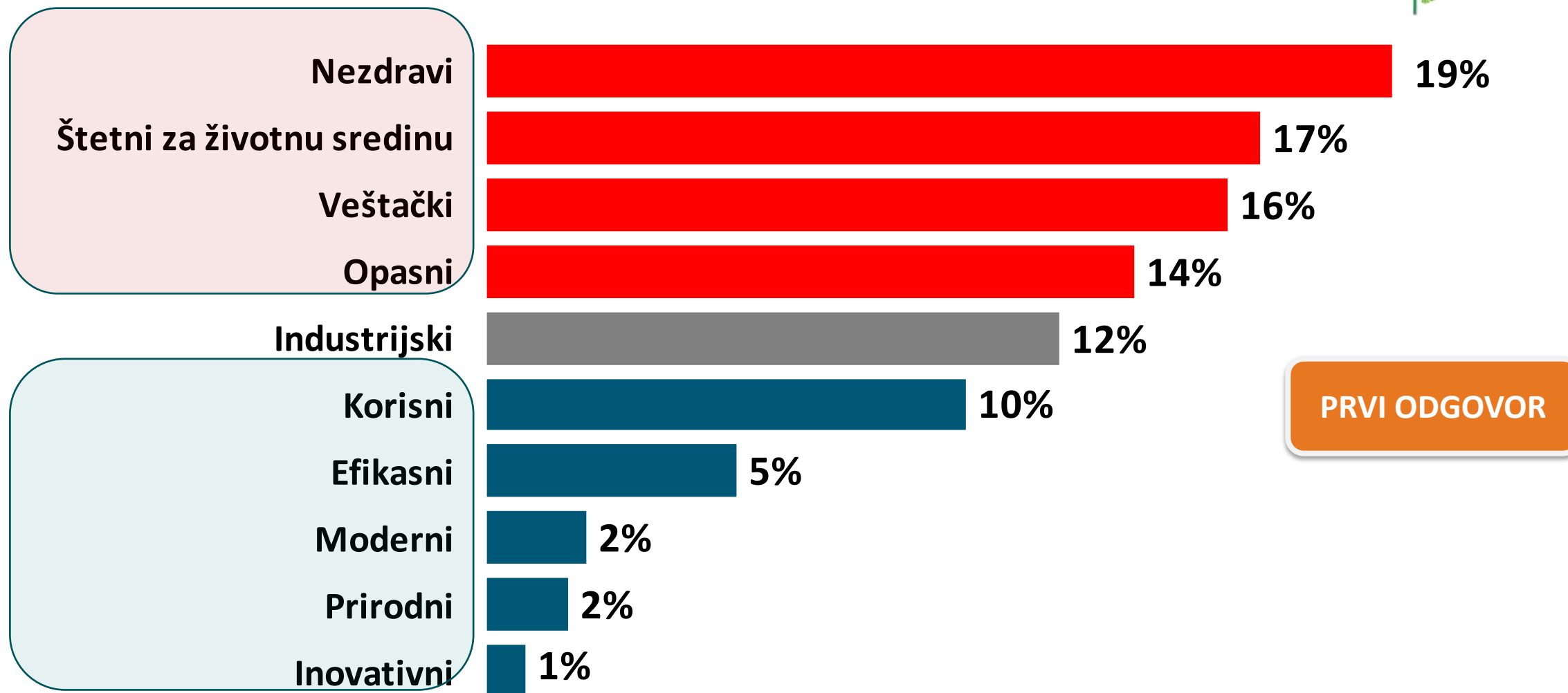
GAME CHANGERS

Prve asocijacije na hemijske proizvode

Prve asocijacije na hemijske proizvode građana Srbije su u većoj meri negativne.

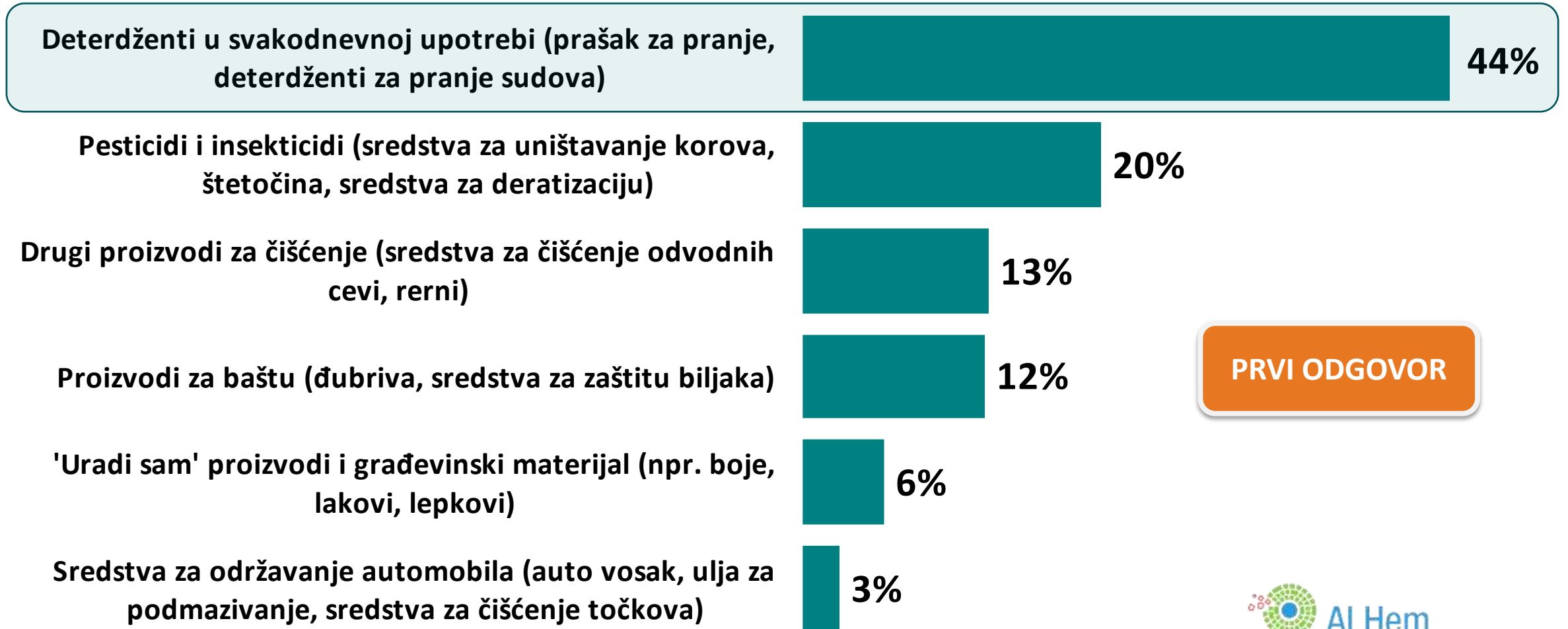
PRVI ODGOVOR

Kada Vam neko pomene „hemijske proizvode“ šta je prvo što Vam padne na pamet? – Prvi odgovor

Baza: Ukupna ciljna populacija

Šta se sve podrazumeva pod hemijskim proizvodima Ipsos Public Affairs

Gotovo polovina građana na prvom mestu pod hemijskim proizvodima pomisli na deterdžente

Kada se kaže „hemijski proizvodi“ koji od sledećih proizvoda Vam najpre padaju na pamet? – Prvi odgovor

Stavovi o hemijskim proizvodima

Građani se u velikoj većini slaži sa stavovima o „sveprisutnosti“ hemikalija u svakodnevnom životu i takođe veruju da hemijski proizvodi ne doprinose zdravijoj životnoj sredini.

■ Uglavnom se ne slažem
■ Uglavnom se slažem

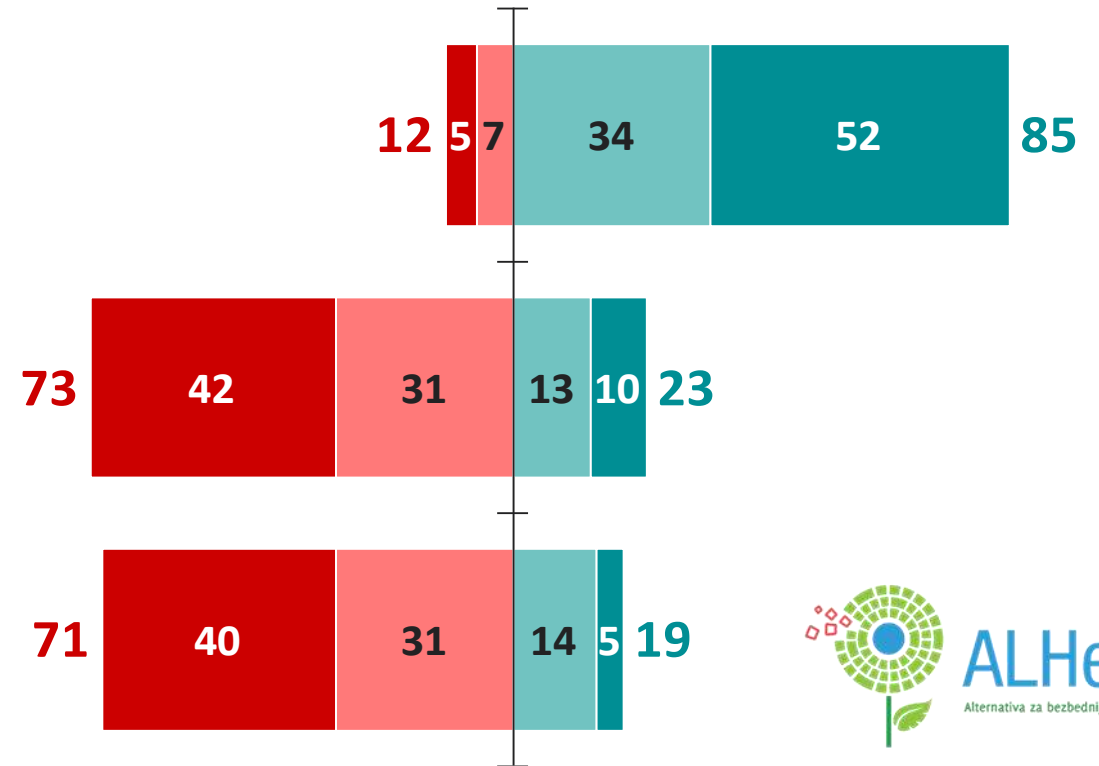
■ Uopšte se ne slažem
■ Potpuno se slažem

NE SLAŽEM SE (3+4)
SLAŽEM (1+2)

Danas se hemikalije nalaze i u proizvodima koji su u opštoj upotrebi (kao što su hrana i piće, obuća i odeća, elektronski uređaji, plastične igračke...)

Moguće je potpuno eliminisati hemikalije iz svakodnevnog života

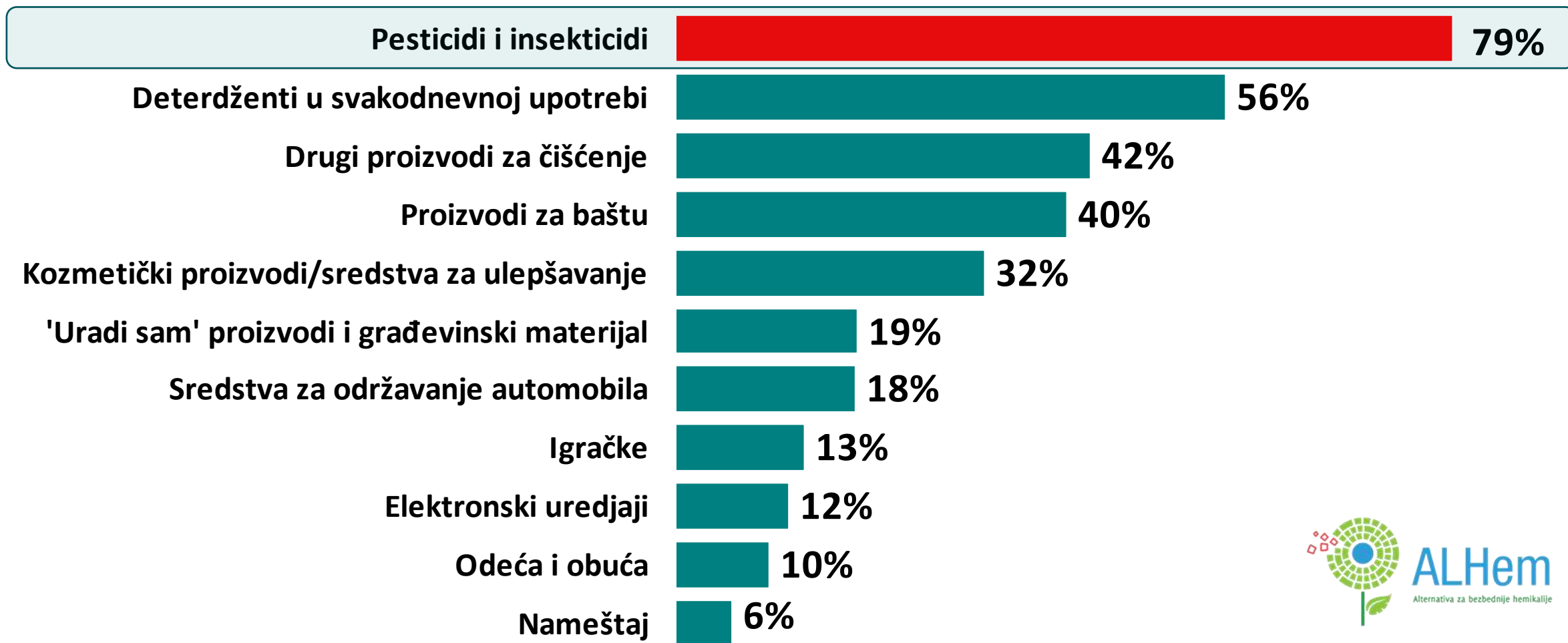
Nove hemikalije doprinose zdravijoj životnoj sredini

U kojoj meri se slažete sa sledećim stavovima?

Hemijski proizvodi i rizik za korisnika

Najveći broj građana ističe pesticide i insekticide kao proizvode koji sadrže hemikalije koje mogu predstavljati rizik.

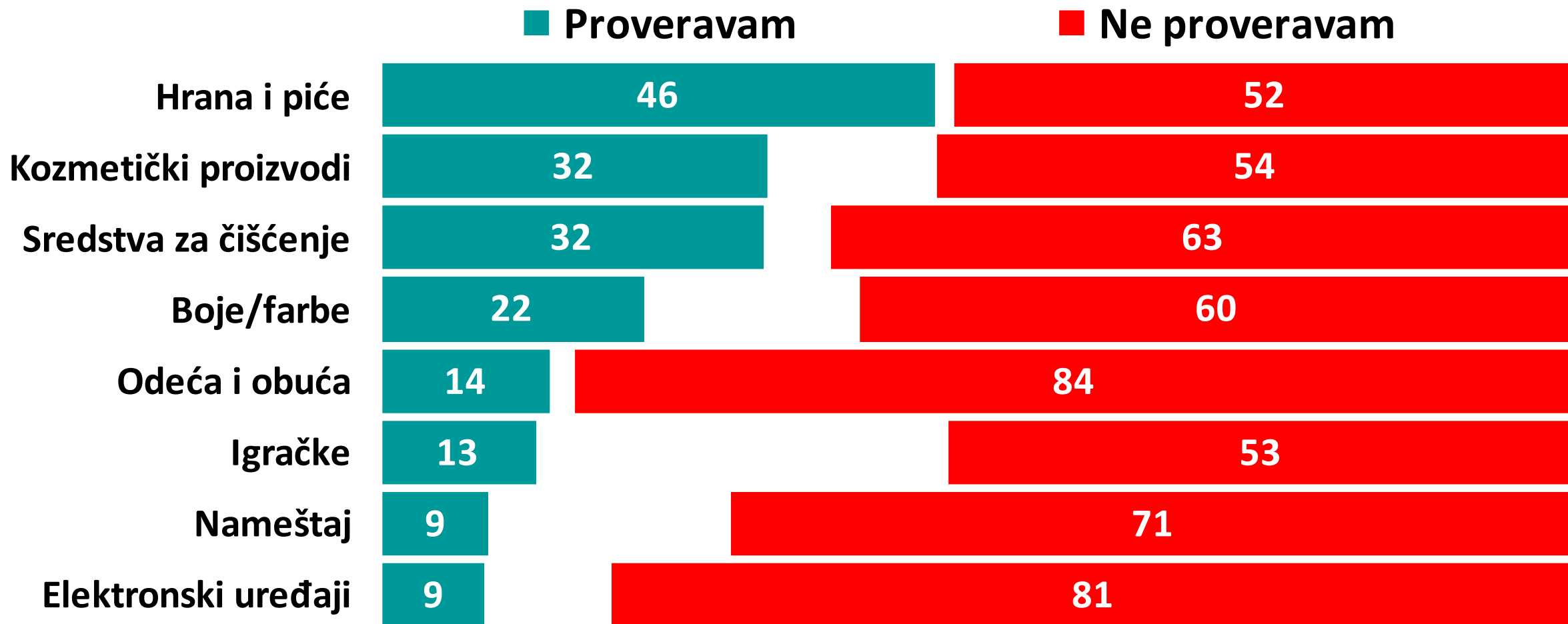

ETIKETE I UPUTSTVA ZA BEZBEDNU UPOTREBU

Proveravanje sadržaja hemikalija pri kupovini Ipsos Public Affairs

Većina građana ne proverava sadržaj hemikalija pri kupovini ispitivanih proizvoda. Najčešće se proverava sadržaj hemikalija pri kupovini hrane i piće.

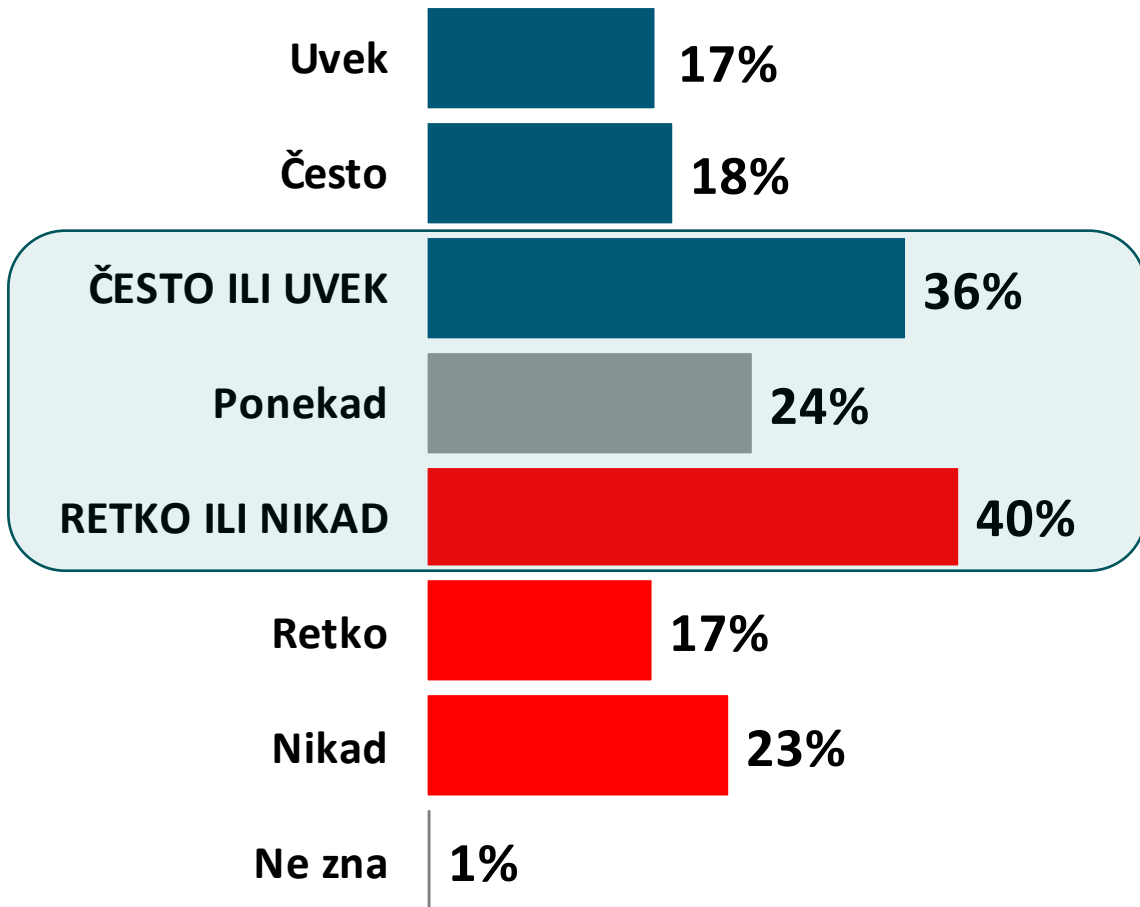

Ukoliko kupujete neki od sledećih proizvoda, da li pri kupovini proveravate sadržaj hemikalija radi zaštite zdravlja i/ili životne sredine?

Baza: Ukupna ciljna populacija

Uputstvo za bezbednu upotrebu hemijskih proizvoda Ipsos Public Affairs

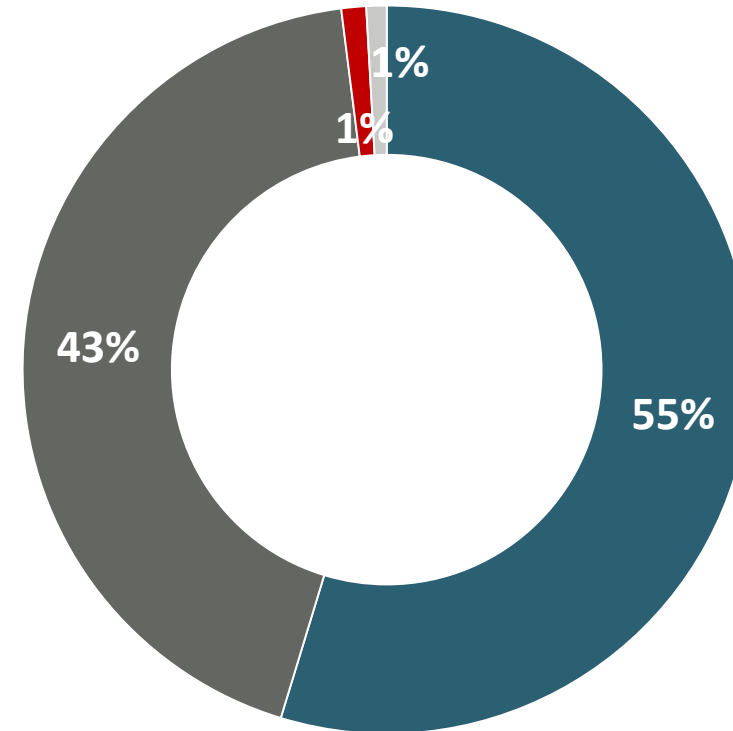
Preko polovine građana ističe da barem ponekad pročita uputstvo bezbednu upotrebu, a trećina ističe da su u potpunosti pridržava tih uputstava.

Pri kupovini nekog od upravo navedenih hemijskih proizvoda koliko često čitate uputstvo za bezbednu upotrebu?

Baza: Ukupna ciljna populacija

■ U potpunosti ■ Delimično ■ Nimalo ■ Ne zna

U odnosu na ukupnu ciljnu populaciju

26%

Naveli ste da barem ponekad pročitate uputstvo za bezbednu upotrebu hemijskih proizvoda. Recite mi molim Vas u kojoj meri se pridržavate datih uputstva?

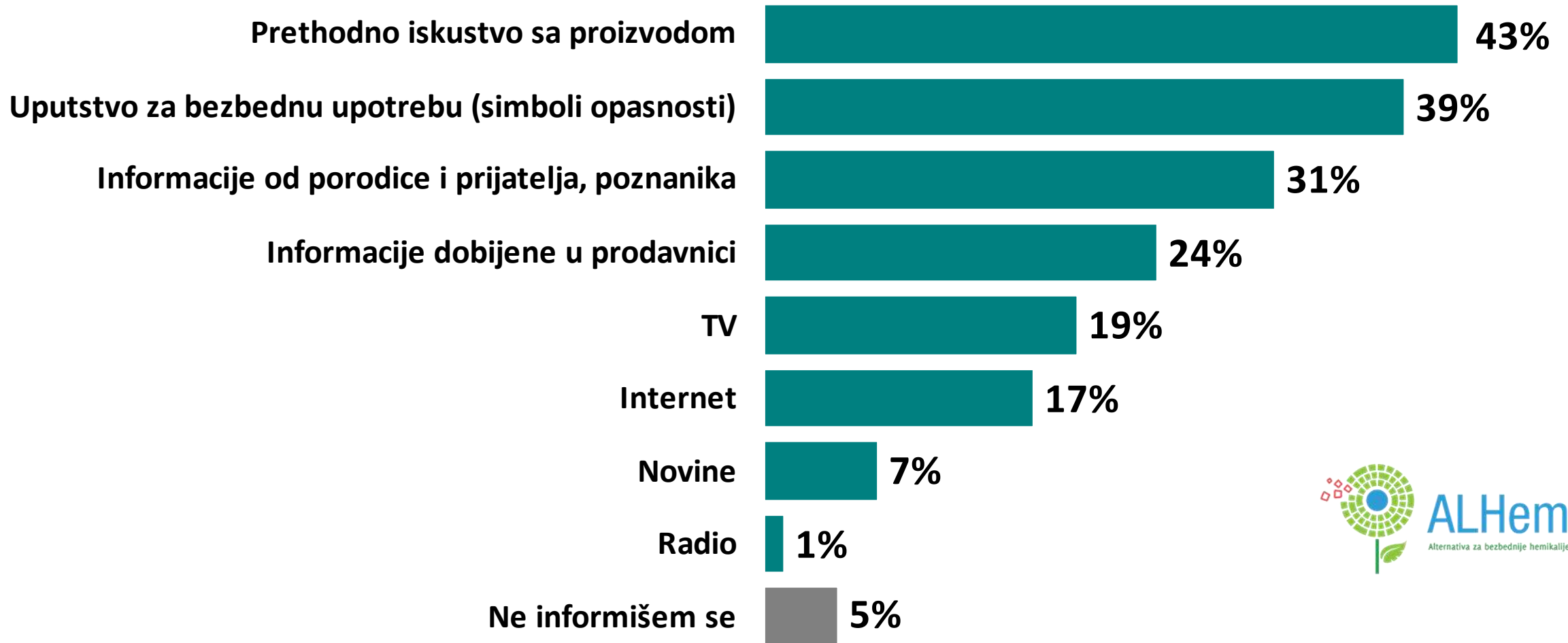
Baza: oni koji bar ponekad pročitaju uputstvo za bezbednu upotrebu hemijskih proizvoda (60% od ciljne populacije)

INFORMISANJE O OPASNOSTIMA OD HEMIKALIJA

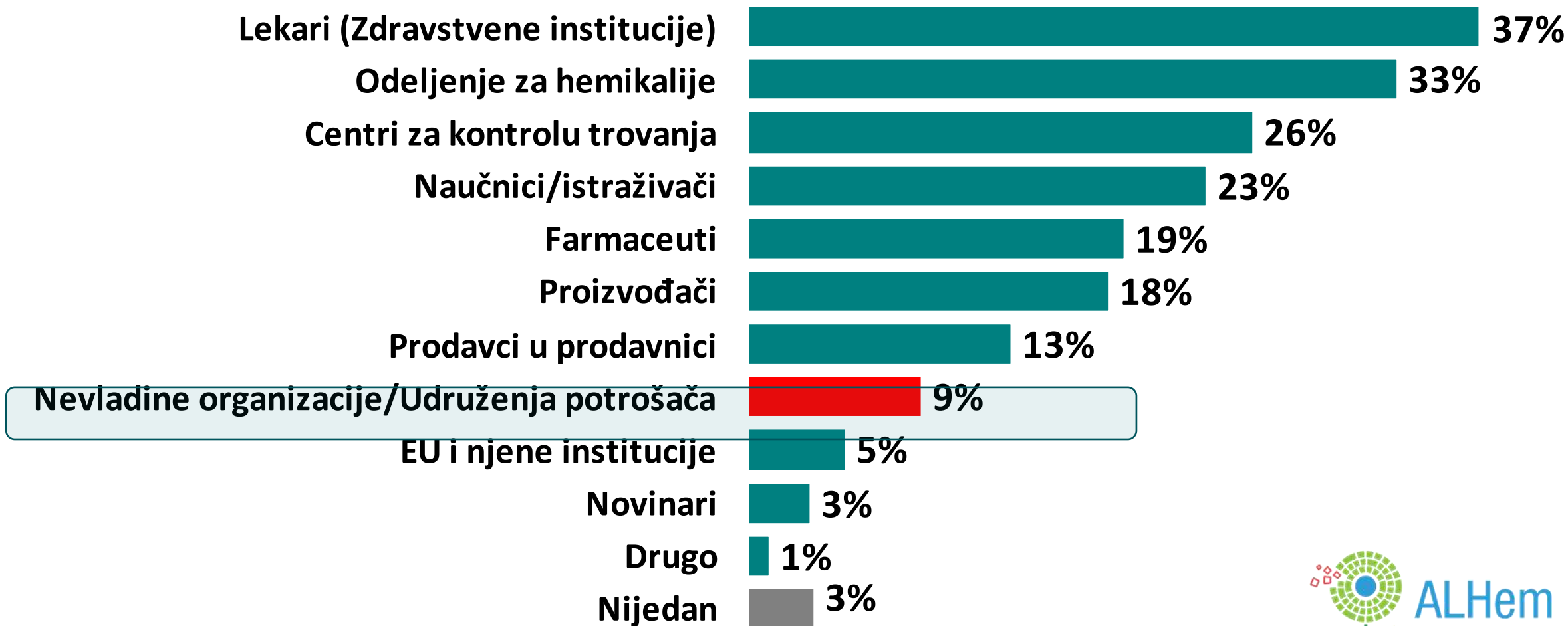
Informisanje o opasnostima hemijskih proizvoda Ipsos Public Affairs

Najveći broj građana se oslanja na svoje prethodno iskustvo ili na uputstva za bezbednu upotrebu kada je informisanje o opasnostima hemijskih proizvoda u pitanju.

Izvori informacija kojima se najviše veruje

Najveći broj građana veruje lekarima, nadležnom organu za hemikalije (MPZŽS-Odeljenje za hemikalije), centrima za kontrolu trovanja. Dok se namanje veruje nevladinim organizacijama, EU, kao i novinarima.

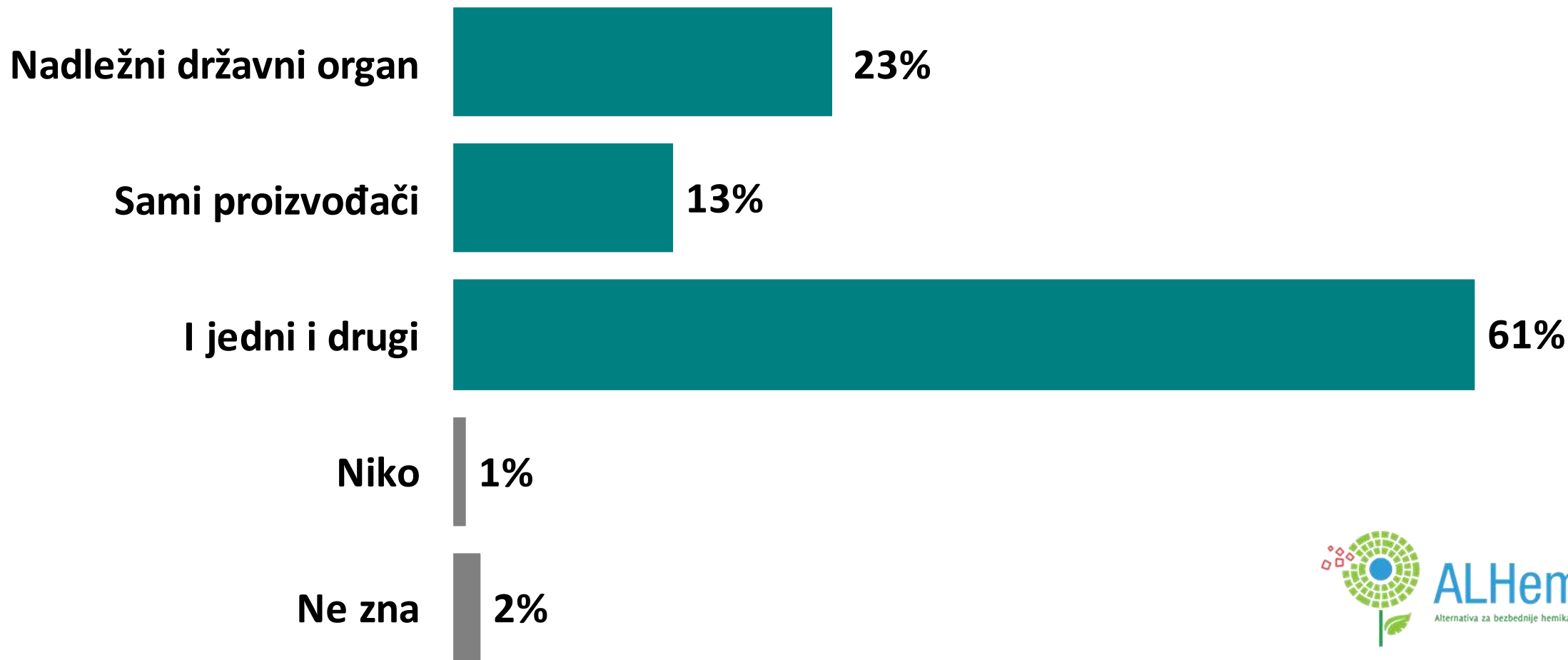
Kojim izvorima biste najviše verovali da daju informacije o potencijalnim opasnostima hemijskih proizvoda?

Višestruki odgovori; Baza: Ukupna ciljna populacija

Odgovornost za bezbednost od hemikalija

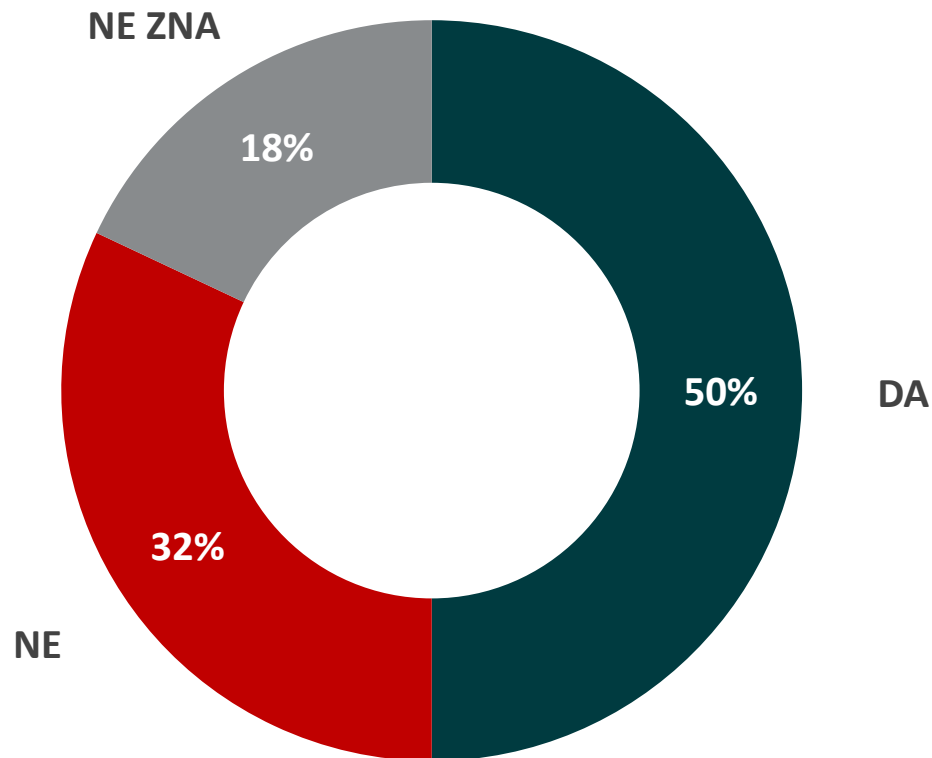
Preko polovine građana ističe da bi za bezbednost od hemikalija trebalo da budu odgovorni i nadležni državni organi i sami proizvođači.

Usklađivanje propisa sa Evropskom Unijom

Ipsos Public Affairs

Svaki drugi građanin veruje da usklađivanje propisa sa Evropskom Unijom doprinosi bezbednijem tržištu hemikalija u Srbiji.

Da li mislite da usklađivanje propisa sa Evropskom Unijom doprinosi bezbednijem tržištu hemikalija u Srbiji?

Baza: Ukupna ciljna populacija

ALHem

Alternativa za bezbednije hemikalije

HVALA NA PAŽNJI!

mr Jasminka Randelović, dipl.biohem.

Programski koordinator

jasminka.randjelovic@alhem.rs

office@alhem.rs

www.facebook.com/ALHem

www.alhem.rs